BFRK/1/060/2022

Strategy
Hannu Kemppainen

17.11.2022

DN30051143

Saaja: Eduskunnan talousvaliokunta, 17.11.2022 klo 12.00

Asia: HE 211/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024–2030

Business Finland kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää seuraavia päähuomioita asiaan:

- **Lausuttavana oleva lakiesitys on erittäin tervetullut ja tarpeellinen** Suomen tulevan kilpailukyvyn turvaamiseksi ja hyvinvointimme taloudellisen perustan vahvistamiseksi. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta on tutkitusti tärkein kestävän talouskasvun lähde. Suomi on tekemiensä tutkimus- ja kehitysrahoituksen leikkausten myötä menettänyt asemansa kansainvälisenä innovaatiotoiminnan edelläkävijänä (kuva 1) ja leikkaukset ovat epäilemättä vahvasti myötävaikuttaneet talouskasvun kannalta keskeisen tuottavuuskehityksen hiipumiseen.

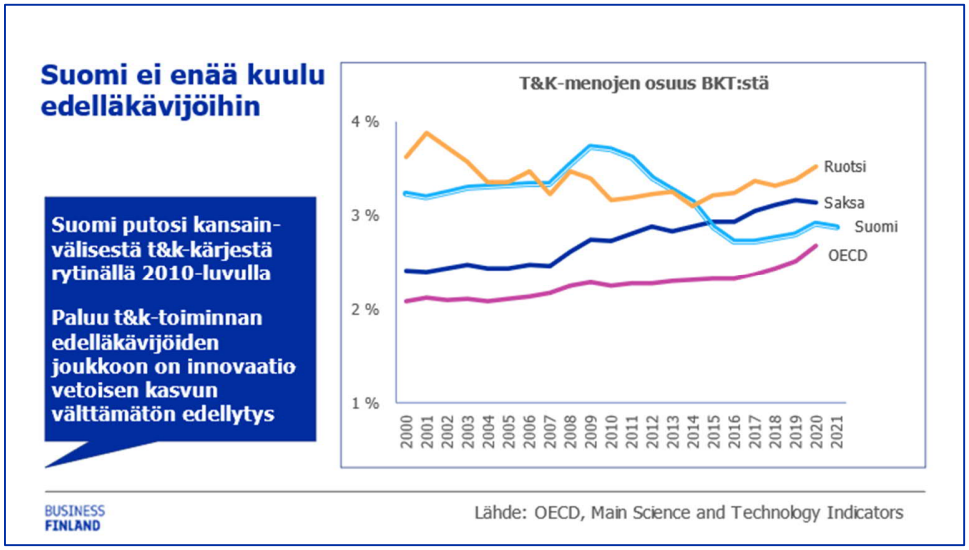

Kuva 1: T&K-menojen BKT-osuus Suomessa ja joissakin vertailumaissa. Lähde: OECD, Main Science and Technology Indicators

- **Kun julkisen sektorin panostusta T&K-toimintaan lisätään erityisesti julkisen talouden vahvistamiseksi, panostuksilla kannattaa tavoitella nimenomaan laajaa vipuvaikutusta yksityisen sektorin T&K-panostuksiin.** T&K-panostusten nostaminen neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta ei toteudu ilman yksityistä sektoria, ja yksityisillä panostuksilla on ratkaiseva merkitys T&K-toiminnan hyötyjen konkretisoitumisessa kestävänä talouskasvuna. Yritysvetoisen T&K-toiminnan rahoittamisessa Suomi on pudonnut OECD-maiden häntäpäähän (kuva 2). Business Finland pitää hyvin perusteltuna, että valtion T&K-panostusten kasvattaminen kytketään yksityisen sektorin T&K-menojen kehitykseen.

Kuva 2: Yrityksille kohdistettujen julkisten T&K-kannusteiden osuus BKT:stä. Lähde: OECD R&D Tax Incentives Database, April 2022

- **Yli hallituskausien menevän pitkäjänteisen rahoitusnäkymän luominen on kriittistä yksityisten investointien kasvattamiseksi**, mikä tulee huomioida laissa säädettävän pitkäaikaisen suunnitelman laatimisessa. Vaikeassakin taloustilanteessa tulisi muistaa, että julkinen T&K-rahoitus on pitkällä aikavälillä valtion tuloja lisäävä investointi tulevaisuuteen.

- Pitäjänteisyyden ja ennakoitavuuden turvaamiseksi on hyvä, että **yksityisen sektorin panostusten mahdollisesti jäädessä jälkeen kansallisesta tavoitekehityksestä, ensisijaisena vaihtoehtona ei pidetä valtion T&K-panostusten korotuksen pienentämistä, vaan T&K-toiminnan rahoituksen uudelleenkohdentamista.**

Uudelleenkohdentamisen avulla on lähes varmasti mahdollista aktivoida yksityisiä T&K-investointeja ja poistaa yksityisiin T&K-investointeihin liittyviä esteitä siten, että kokonaispanostukset jatkavat kasvuaan, eikä päädytä itseään ruokkivaan, T&K-panostuksia jäädyttävään tai jopa laskevaan kierteeseen.

- **Kilpailtu avustusmuotoinen TKI-rahoitus antaa parhaimmat edellytykset kohdentaa rahoitus** mahdollisimman vaikuttavasti ja vahvistamaan elinkeinoja uudistavaa tuottavuuden kehittymistä. Kansainvälisten tutkimusten ja Business Finlandin kokemusten mukaan suorat tuet ovat erityisen tärkeitä pienille, voimakasta kasvua hakeville yrityksille, innovaatioekosysteemien ja osaamiskeskittymien synnyttämiseen, T&K-panostusten kohdentumisen ohjaukseen sekä yksityisen T&K-rahoituksen lisäämiseen. Rahoitus kohdistuu tehokkaimmin kaikkein vaikuttavimpiin hankkeisiin, kun rahoituksesta täytyy kilpailla.

- **Suomen nykyisessä T&K-rahoituskentässä on tunnistettu aukko erityisesti yritysten ja tutkimusorganisaatioiden TKI-yhteistyön kannusteissa**, joihin on kohdistunut voimakas leikkaus 2010-luvulla. Leikkausten myötä Suomessa on merkittävästi vähentynyt yritysten osarahoittama ja osaltaan ohjaama (soveltava) tutkimus, joka luo tärkeitä valmiuksia liiketoimintojen uudistamiseen. Tämä on vaikuttanut suoraan myös yhteistyön tuloksiin ja vaikutuksiin (kuva 3).

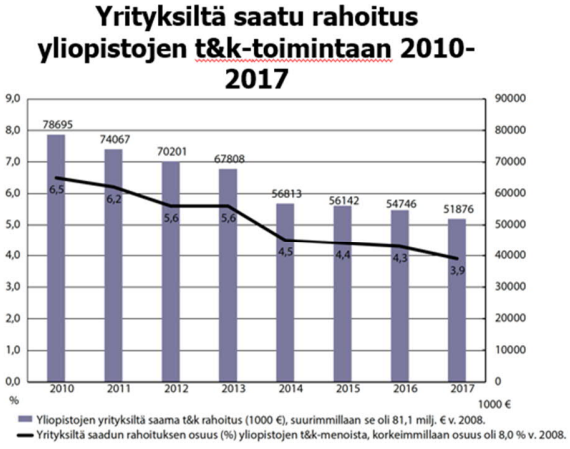

Lähde: Suomen kilpailukyvyn ja talouskasvun turvaaminen 2020-luvulla, Erkki Ormala, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Yritykset, 1/2019

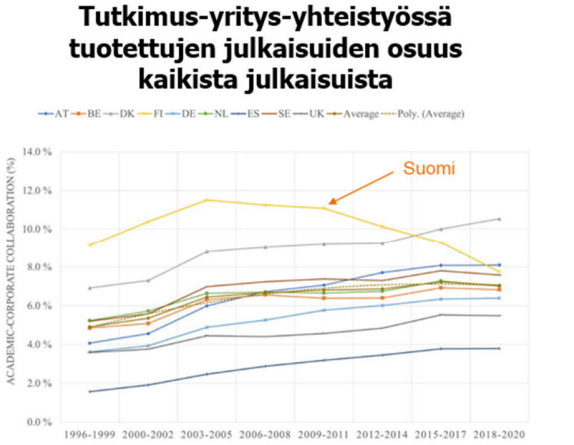

Lähde: Academic Corporate Collaboration in the Context of Sustainable Development Goals: Benchmarking Finland, Arash Hajikhani, Arho Suominen (2021)
Kuva: VTT

Kuva 3: Kannusteiden leikkausten vaikutuksia yritysten ja tutkijoiden yhteistyön määrän ja tulosten laskuna. Lähteet: Erkki Ormala (2019); Hajikhani & Suominen (2021)

- Lain perusteluissa on tuotu esiin tarve huolehtia TKI-toimintaan pätevän työvoiman saatavuudesta. On erittäin tärkeää, että koulutuksen lisäksi **keskeiseksi kehittämiskohteeksi on tunnistettu ulkomaisten osaajien houkuttelu Suomeen**. Tämä kohottaa Suomen houkuttelevuutta ulkomaisten investointien kohdemaana ja T&K-toiminnan partnerina. Suomen tarvitseman vahvan **osaamisperustan turvaaminen vaatii huomiota myös työuran aikana tapahtuvaan oppimiseen**. Yritysten rahoituskannusteilla voidaan vaikuttaa yritysten tutkimus- ja innovaatiotoiminnan ja -yhteistyön laatuun ja siten osaamisen kehittymiseen.

- Kuten lain perusteluissa todetaan myöntövaltuuksien tasokorotus edellyttää myös riittävää **lisärahoitusta Business Finlandin ja Suomen Akatemian toimintamenoihin**, jotta T&K-toimijoiden aktivointiin ja lisärahoituksen mahdollisimman vaikuttavaan kohdentamiseen on riittävät resurssit.

Lisätietoja:

Hannu Kemppainen
Puh: 050-5577 818
E-mail: hannu.kemppainen@businessfinland.fi

Business Finland

Business Finland luo maailmaa muuttavia menestystarinoita. Business Finland tuottaa kestävää hyvinvointia suomalaiselle yhteiskunnalle.

Business Finland tukee kasvuhakuisia ja kansainvälisille markkinoille suuntaavia yrityksiä. Rahoitamme ja neuvomme innovaatioiden tekemisessä, autamme löytämään oikeat markkinat ja verkostot sekä tuemme kansainvälistymistä ensimmäisistä vientiponnisteluista aina globaaliin laajentumiseen.

Business Finland hankkii jatkuvasti kansainvälisiä yrityksiä kasvattamaan toimintojaan Suomessa. Houkuttelemme myös huippuosaajia sekä matkailijoita nauttimaan pohjoismaisesta elämäntavasta, puhtaasta luonnosta ja kiinnostavista mahdollisuuksista.

Organisaatiossamme työskentelee 760 asiantuntijaa 40 toimipisteessä maailmalla ja 16 toimipaikassa Suomessa. Business Finland on osa Team Finland -verkostoa.